

CCE RR

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : 16-S

ವಿಷಯ : ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ — ಸಂಸ್ಕೃತ

Code No. : 16-S

Subject : First Language — SANSKRIT

प्रथम भाषा — संस्कृतम्

(ಹೊಸ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ / New Syllabus)

(ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಶಾಲಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / Regular Repeater)

ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂಚನೆಗಳು :

- i) ಇದು ಪ್ರಶ್ನೆ-ಸಹಿತ-ಉತ್ತರಪುಸ್ತಕವಾಗಿದೆ.
- ii) ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಜಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯಬೇಕು.
- iii) ಈ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯು **A, B, C ವಿಭಾಗ**ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಒಟ್ಟು 50 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ.
'A' ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗದ್ಯ, ಪದ್ಯ, ಪೂರಕ ಪಾಠಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 31 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ.
'B' ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 15 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ.
'C' ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಚನಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 4 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ.
- iv) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸೀಸದ ಕಡ್ಡಿ (ಪೆನ್ಸಿಲ್) ಯಿಂದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಾರದು. ಪೆನ್ಸಿಲ್‌ನಿಂದ ಉತ್ತರ ಬರೆದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- v) ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಲು 15 ನಿಮಿಷಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಲಾವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- vi) ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಿರುಪುಸ್ತಕದ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಗೆರೆಯ ಪಕ್ಕದ ಖಾಲಿ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಬರಹಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಾರದು.

परीक्षार्थिनां सामान्याः सूचना :

- i) इदं प्रश्नयुक्तम् उत्तरपुस्तकम् अस्ति ।
- ii) प्रत्येकं प्रश्नस्य उत्तरं लेखितुं प्रश्नयुक्ते उत्तरपुस्तिके एव पर्याप्तः स्थलावकाशः प्रकल्पितः । निर्दिष्टस्थानेषु एव उत्तराणि लेखनीयानि ।
- iii) अस्मिन् प्रश्नयुक्ते उत्तरपत्रे **A, B, C** इति विभागत्रयं भवति । आहत्य 50 प्रश्नाः भवन्ति ।

‘A’ विभागे गद्य-पद्य-पूरकपाठसम्बन्धिनः 31 प्रश्नाः भवन्ति ।

‘B’ विभागे व्याकरणसम्बन्धिनः 15 प्रश्नाः भवन्ति ।

‘C’ विभागे रचनासम्बन्धिनः 4 प्रश्नाः भवन्ति ।
- iv) परीक्षार्थिनः उत्तराणि अङ्कनी (पेन्सिल्) द्वारा न लिखेयुः । पेन्सिल् द्वारा लिखितानि उत्तराणि मौल्यमापनार्थं न परिगण्यन्ते ।
- v) परीक्षार्थिभ्यः प्रश्नानां पठनार्थम् अर्थग्रहणार्थं च पञ्चदशनिमेषकालावकाशः अधिकाः प्रदत्ताः ।
- vi) दक्षिण पार्श्वे आरक्षित स्थाने किमपि न लेखनीयम् ।

विभाग: - A
(गद्य-पद्य-पूरकपाठा:)
(62 अङ्काः)

- I. एकवाक्येन उत्तरं लिखत — 11 × 1 = 11
1. इन्द्रः कस्य तपोवनं वव्राज ?
 2. कः भूमिं परितः प्रदक्षिणं करोति ?
 3. बाल्ये शास्त्रिमहोदयस्य गृहपरिसरः कथम् आसीत् ?
 4. कर्णस्य सारथिः कः ?
 5. इदं सर्वं केन वास्यम् ?
 6. भारतमाता कैः पूजिता ?
 7. अञ्जना कीदृशं सुतम् असूत ?
 8. लोकः केन ग्रथितः ?
 9. ध्रुवस्य पिता कः ?
 10. कस्य नमस्कारेण दीर्घमायुः जायते ?
 11. चन्नम्मायाः पतिः कः ?
- II. चतुर्थपदं लिखत — 4 × 1 = 4
12. नागार्जुनः — रसरत्नाकरः :: वराहमिहिरः — ।
 13. चारुदेवशास्त्री — रामरखी :: सत्यव्रतशास्त्री — ।
 14. शुभेन कर्मणा — सौख्यम् :: पापेन कर्मणा — ।
 15. अनादिरनन्तः — शिवः :: नगाधिराजः — ।
- III. लघूत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत — 4 × 2 = 8
16. दधीचेः तपोवनं कथम् आसीत् ?
 17. डा० सत्यव्रतशास्त्रिमहोदयेन प्राप्ताः देशीयाः प्रशस्तयः काः ?
 18. औरङ्गजेबेन प्रेषिते सन्देशपत्रे किं लिखितम् ?
 19. मानवः निर्वेदं कथम् आप्नोति ?
सः ततः किं करोति ?

अथवा

बुद्धिसागरः मुञ्जं किम् आह ?

IV. श्लोकयोः तात्पर्यं कर्णाटकभाषया, आंग्लभाषया, संस्कृतभाषया वा लिखत — $2 \times 2 = 4$

20. न जायते म्रियते वा विपश्चित्
नायं कुतश्चिन्न बभूव कश्चित् ।
अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणो
न हन्यते हन्यमाने शरीरे ॥

21. यत्र कुत्र वा वयं समग्रभारते स्थिता
भाषयापि धर्मतश्च भिन्नमार्गमाश्रिता ।
आदितश्च मध्यतस्तथान्ततश्च भारता
भारतीयभावनेति वृद्धिमेतु भारते ॥

अथवा

यथा बीजं विना क्षेत्रमुत्तं भवति निष्फलम् ।
तथा पुरुषकारेण विना दैवं न सिद्ध्यति ॥

V. कवयोः देश-काल-कृतीनां विषये लिखत — $2 \times 3 = 6$

22. भासकविः ।
23. वेदव्यासः ।

VI. यथानिर्देशम् उत्तरं लिखत — $3 \times 3 = 9$

24. भवानेव संस्कृतेन ग्रन्थान् लिखतु ।
कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?
25. भवद्दर्शनेन परमां निर्वृत्तिं प्राप्तोऽस्मि ।
कः पाठः ? कः अवदत् ? कस्य दर्शनम् ?
26. रसे गन्धे न रज्यते ।
कः पाठः ? कः अवदत् ? कः न रज्यते ?

अथवा

जग्राह सहसा रविम् ।
कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?

VII. दशवाक्यैः उत्तरं कर्णाटकभाषया, आङ्ग्लभाषया, संस्कृतभाषया वा लिखत — $3 \times 4 = 12$

27. किमर्थं मुञ्चः भोजं मारयितुं प्रयतते ?
28. पद्यभागे निरूपितान् नाट्यांशान् सङ्गृह्य लिखत ।
29. धर्मराजस्य उपदेशं विवृणुत ।

अथवा

तपोधनः दधीचिः त्यागधनः कथं संवृत्तः सङ्गृह्य लिखत ।

VIII. श्लोकं पूरयत —

1 × 4 = 4

30. पिबन्ति नद्यः
 I

 II

IX. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा अनुच्छेदाधारितान् प्रश्नान् उत्तरत —

4 × 1 = 4

31. भारतदेशः कृषिप्रधानः देशः । अत्र अनेके जनाः कृषिकार्यं कुर्वन्ति । कृषकाः सर्वेषां पोषकाः अन्नदातारः च भवन्ति । इदानीं विद्यावन्तः जनाः कृषिं त्यजन्ति । एतत् देशस्य मारकं भवति । अतः 'सर्वे जनाः सन्तोषेण कृषिकार्यं कुर्युः' इति गान्धिमहोदयस्य आशयः ॥
- i) भारतदेशे अनेके जनाः किं कुर्वन्ति ?
 ii) सर्वेषां पोषकाः के ?
 iii) विद्यावन्तः जनाः किं त्यजन्ति ?
 iv) गान्धिमहोदयस्य आशयः कः ?

विभागः - B**(व्याकरणविभागः)****(22 अङ्काः)**

X. निम्नलिखितेषु प्रश्नेषु अपूर्णविवरणेषु वा प्रत्येकाय चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताः । तेषु एकमेव शुद्धं उपयुक्तं वा वर्तते । उपयुक्तं विकल्पं चित्वा प्रश्नस्य समक्षे निर्दिष्टस्थाने अक्षरसहितं अस्योत्तरं पूरयतु ।

10 × 1 = 10

32. स्वाधीनः — अस्य विरुद्धार्थकं पदम् इदं भवति —

- (A) दीनः (B) पराधीनः
 (C) आदीनः (D) प्राधीनः ।

33. अत्र समूहेतरपदम् इदं भवति —

- (A) तमः (B) अन्धकारः
 (C) तिमिरम् (D) प्रकाशः ।

34. 'भार्या' शब्दस्य समानार्थकं पदम् इदं भवति —

- (A) भर्ता (B) भ्राता
 (C) पत्नी (D) पतिः ।

35. करीन्द्रः अत्र एषः समासः भवति —
 (A) तत्पुरुषः (B) द्वन्द्वः
 (C) बहुव्रीहिः (D) अव्ययोभावः ।
36. 'अवर्णयत्' अत्र एषः लकारः भवति —
 (A) लट् लकारः (B) लङ् लकारः
 (C) लिट् लकारः (D) लोट् लकारः ।
37. अत्र इदं शुद्धं वाक्यं भवति —
 (A) पुरुषकारस्य विना दैवं न सिद्धयति
 (B) पुरुषकारः विना दैवं न सिद्धयति
 (C) पुरुषकारे विना दैवं न सिद्धयति
 (D) पुरुषकारेण विना दैवं न सिद्धयति ।
38. 'मित्राणि' अत्र एषा विभक्तिः भवति —
 (A) प्रथमा (B) सप्तमी
 (C) षष्ठी (D) चतुर्थी ।
39. 'विषकण्ठः' अस्य विग्रहवाक्यं एवं भवति —
 (A) विषे कण्ठः यस्य सः (B) विषं कण्ठे यस्य सः
 (C) विषं कण्ठः यस्य सः (D) विषेण कण्ठः यस्य सः ।
40. छात्रः अध्येतुं शालां गच्छति ।
 अत्र वाक्ये इदं कृदन्तपदं भवति —
 (A) छात्रः (B) शालां
 (C) अध्येतुम् (D) गच्छति ।
41. अत्र इदं समूहेतरपदं भवति —
 (A) पठितवान् (B) लिखितवान्
 (C) खादितवान् (D) धनवान् ।

42. सन्धिं विभज्य सन्धि नाम लिखत — 2 × 1 = 2
- i) ततस्ततः
ii) भवतीति ।
43. प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत — 2 × 1 = 2
- i) बालकः चित्रं पश्यति ।
ii) तेन धनं लभ्यते ।
44. रेखाङ्कितपदम् अवलम्ब्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत — 2 × 1 = 2
- i) संस्कृतकविषु डा० सत्यव्रत शास्त्रिमहोदयः मुकुटमणिरिव विराजते ।
ii) दधीचिना स्वदेहः इन्द्राय अर्पितः ।
- XI. वाक्ये विद्यमानं अलङ्कारं सलक्षणं विवृणुत — 3
45. माघे मेघे गतं वयः ।
- XII. प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दोनाम लिखत — 3
46. धर्मश्च जानाति नरस्य वृत्तम् ।

विभागः - C

(रचनाविभागः)

(16 अङ्काः)

- XIII. संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत — 3
47. ಯೋಗವು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಯೋಗದಿಂದ ರೋಗ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ಯೋಗವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
- Yoga is necessary for health. By doing yoga diseases can be destroyed.
So, all the people practise yoga.
- XIV. कर्णाटकभाषया, आङ्ग्लभाषया वा अनुवादं कुरुत — 3
48. 'सत्यं वद, धर्मं चर' इति उपनिषत् वाणी अस्ति । भारतदेशे 'सत्यमेव जयते' इति राष्ट्रवाणी अस्ति । अतः सर्वे जनाः सत्यं वदेयुः ॥

XV. पत्रं लिखत —

5

49. प्रणवः / प्रणीता इति मत्वा शैक्षणिकप्रवासार्थं धनं प्रेषयितुं मातरं / पितरं प्रति पत्रं लिखत ।

अथवा

दशमिकक्षयायाः प्रणवः / प्रणीता इति मत्वा दिनत्रयं विरामं सम्प्रार्थ्य मुख्योपाध्यायं प्रति विरामपत्रं लिखत ।

XVI. 50. एकं विषयम् अधिकृत्य प्रबन्धम् लिखत —

5

- i) सङ्गणकयन्त्रम्
- ii) राष्ट्रियपर्वदिनम्
- iii) जनसंख्यास्फोटः ।